

ATODIAD 1

Adroddiad Blynyddol Safonau'r Gymraeg 2025/26

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

Cynnwys

Adroddiad Blynyddol Safonau'r Gymraeg 2025/26.....	1
1. Cyflwyniad.....	2
2. Sut mae'r Cyngor yn cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg	2
3. Darpariaeth gwasanaeth.....	3
4. Datblygiadau newydd	5
5. Safonau llunio polisi.....	5
6. Safonau gweithredol.....	6
7. Safonau cadw cofnodion	7
8. Cwynion.....	7
9. Sgiliau a hyfforddiant cyflogeion.....	8
10. Gwasanaethau derbynfa: canolfannau cyswllt a chanolfannau cyswllt ffôn.....	12
11. Aseidiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb (AEGau).....	13
12. Hyrwyddo a chynyddu ymwybyddiaeth o'r Gymraeg a diwylliant Cymru.....	13

1. Cyflwyniad

Mae Safonau'r Gymraeg yn gofyn bod Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-Bont ar Ogwr (CBSP) yn llunio ac yn cyhoeddi adroddiad blynyddol erbyn 30 Mehefin bob blwyddyn.

Mae'r adroddiad blynyddol hwn ar gyfer 2025/26 yn cwmpasu'r cyfnod rhwng 1 Ebrill 2025 a 31 Mawrth 2026 ac yn amlinellu sut mae'r Cyngor yn parhau i gydymffurfio yn ystod y cyfnod hwn yn ogystal â nodi unrhyw ddatblygiadau newydd/meysydd cynnydd.

2. Sut mae'r Cyngor yn cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg

2.1 Nid yw'r Cyngor yn cael ei herio o ran unrhyw safonau ar hyn o bryd.

2.2 Ym mis Rhagfyr 2025, penodwyd Swyddog Ymgynghori, Ymgysylltu a'r Gymraeg i helpu i sicrhau bod y sefydliad yn cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg. Mae cyflogeion yn parhau i gael diweddariadau a gwybodaeth reolaidd ynghylch y Gymraeg o ran cydymffurfiaeth, mynediad at adnoddau megis hyfforddiant a chodi proffil yr iaith a'r diwylliant. Ym mis Ebrill 2023, gwnaed modiwl hyfforddiant e-ddysgu Cymraeg yn orfodol i'r holl staff ac mae hwn yn cael ei gyfathrebu'n rheolaidd i staff drwy Bridgenders i gynyddu lefelau cyflawni.

2.3 Mae cefnogaeth i'r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg yn parhau er mwyn cyflawni'r ymrwymadau a amlinellwyd. Mae hyn yn cynnwys lansio, hyrwyddo a marchnata parhaus y fideo taith addysg cyfrwng Cymraeg fel rhan o'r Fforwm Cymraeg mewn Addysg. Rydym wedi datblygu amserlen Gymraeg er mwyn sicrhau ein bod yn hyrwyddo adnoddau Cymraeg amrywiol yn rheolaidd. Mae'r tîm cyfathrebu a marchnata yn postio o leiaf ddwywaith yr wythnos ar y cyfryngau cymdeithasol i annog presenoldeb mewn ysgolion addysg cyfrwng Cymraeg, hyrwyddo dysgu oedolion – DysguCymraeg, hysbysebu gwahanol bartneriaid a'r gweithgareddau y maent yn eu cynnal, h.y. ioga babanod, hyrwyddo digwyddiadau Cymraeg a dyddiadau pwysig fel yr Eisteddfod.

2.4 Mae diweddariadau sylweddol wedi'u gwneud i'r adran addysg cyfrwng Cymraeg ar wefan CBSP:
<https://www.penybontarogwr.gov.uk/preswylwyr/ysgolion-ac-addysg/addysg-cyfrwng-cymraeg/> Mae'r tudalennau'n cynnwys rhestr o ysgolion cyfrwng Cymraeg gan gynnwys darpariaethau ychwanegol sydd ar gael yn yr ysgol,

cymorth i deuluoedd nad ydynt yn siarad Cymraeg, cymorth i'r blynyddoedd cynnar a chymorth ar gyfer pontio, a llawer mwy.

- 2.5 Mae'r Rheolwr Cymraeg yn mynychu cyfarfodydd chwarterol gyda phartneriaid a mudiadau gwirfoddol sy'n darparu gwasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'r cyfarfodydd hyn yn gyfle i rannu gwybodaeth, syniadau a phrofiad wrth helpu i nodi blaenoriaethau sy'n gysylltiedig â'r Gymraeg ar gyfer Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr ar draws asiantaethau partner.
- 2.6 Mae tudalennau mewnwyd staff ar gael i gael mynediad at unrhyw ganllawiau sy'n ofynnol ynglŷn â chydymffurfiaeth y Gymraeg. Mae'r mewnflwch e-bost Cymraeg pwrpasol (WLS@bridgend.gov.uk) hefyd yno i staff ei ddefnyddio ar gyfer unrhyw ymholiadau Cymraeg neu ganllawiau sydd eu hangen o ran yr iaith.
- 2.7 Mae'r Cyngor yn cynnig amrywiaeth o hyfforddiant ac adnoddau Cymraeg i staff, gan gynnwys cymorth gyda chysiau cymunedol ar hyfforddiant Cymraeg sy'n cael ei gyfathrebu'n rheolaidd drwy negeseuon staff. Mae dogfen gydymffurfio ar gael o hyd, sy'n nodi sut y byddwn yn darparu'r safonau perthnasol o ran darparu gwasanaethau, gweithredu, cadw cofnodion, hyrwyddo a llunio polisiâu. Mae ein gweithdrefn gwyno hefyd ar gael ar ein gwefan yn ogystal â hen adroddiadau blynyddol.
- 2.8 Rydym yn darparu gwybodaeth i Gomisiynydd y Gymraeg yn ôl y gofyn, gan ymchwilio i gwynion a rhoi cymorth i wasanaethau i fynd i'r afael ag unrhyw faterion sydd wedi'u huwchgyfeirio. Rydym yn parhau i gymryd rhan mewn gweithdrefnau archwilio yn fewnol ac yn allanol sy'n cael eu cynnal gan swyddfa'r Comisiynydd i sicrhau ein bod yn cydymffurfio yn ôl yr angen.

3. Darpariaeth gwasanaeth

Yn ystod 2025/26, cynhaliodd y Cyngor ein hymrwymyiadau o ran darparu gwasanaethau trwy:

- 3.1 Sicrhau bod unrhyw ymatebion i ohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn cael eu rhoi lle mae angen ateb. Yn ogystal, rydym yn cyhoeddi fersiynau dwyieithog neu Gymraeg a Saesneg ar wahân o ohebiaeth, heb drin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg yn dibynnu ar y dewis iaith a ddatganwyd. Mae gofyn i bob adran roi cyfarchiad dwyieithog dros y ffôn a, lle y bo'n berthnasol, parhau i sgwrsio yn Gymraeg nes iddynt orffen neu drosglwyddo galwyr i aelod o staff sy'n siarad Cymraeg (os oes un ar gael), neu i aelod o staff sy'n siarad Saesneg os nad oes siaradwr Cymraeg ar gael a bod y cwsmer yn fodlon ar hyn.

Mae un prif rif ffôn (01656 643643) ar gael i'r rheini sydd am siarad â rhywun yn Gymraeg neu yn Saesneg. Os nad oes aelod o staff sy'n siarad Cymraeg ar gael ar adeg yr alwad ffôn, caiff galwyr eu hysbysu, yn Gymraeg, pryd bydd gwasanaeth o'r fath ar gael. Gall y rheini sy'n dymuno siarad â rhywun yn Gymraeg hefyd adael neges yn Gymraeg ac rydym yn nodi ar ddeunyddiau sy'n hysbysebu rhif ffôn CBSP bod galwadau yn cael eu croesawu yn Gymraeg a Saesneg.

- 3.2 Rydym yn parhau i sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg ar unrhyw ddeunyddiau hysbysebu. Pan fyddwn yn gwahodd cyfranogwyr i gyfarfod, nodir bod staff yn cynnig yr opsiwn Cymraeg yn y cyfarfod ac yn rhoi'r trefniadau angenrheidiol ar waith i hwyluso hyn. Gofynnir i unrhyw un sy'n dod i gyfarfodydd a hoffai ddefnyddio'r Gymraeg. Yn ogystal, hysbysir cyfranogwyr bod croeso iddynt ddefnyddio'r Gymraeg (os rhoddir gwybod i ni ymlaen llaw) yn y cyfarfod. Mae'r deunyddiau a ddefnyddir i hysbysebu'r cyfarfodydd/digwyddiadau hyn neu sydd i'w harddangos yn y cyfarfodydd/digwyddiadau yn ddwyieithog hefyd.
- 3.3 Rydym yn sicrhau ein bod yn llunio deunyddiau marchnata, hysbysebu, a chyhoeddusrwydd i'r cyhoedd (gan gynnwys datganiadau i'r wasg) yn ddwyieithog. Mae hyn hefyd yn berthnasol i ddogfennau corfforaethol i'r cyhoedd megis polisïau a rheolau yn ogystal â dogfennau ymgynghori. Mae'r dogfennau hyn yn ceisio sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg. Nodir hyn yn y fersiynau Saesneg ar wahân o ddogfennau sydd ar gael yn Gymraeg (lle mae hyn yn ofynnol). Hefyd, mae unrhyw ffurflenni sydd ar gael i'r cyhoedd yn ddwyieithog neu ar gael fel fersiynau Cymraeg a Saesneg. Os oes fersiynau ar wahân, byddwn yn nodi ar y fersiwn Saesneg o'r ffurflen bod ffurflen Gymraeg ar gael.
- 3.4 Mae CBSP yn ymateb yn Gymraeg i negeseuon Cymraeg ar gyfryngau cymdeithasol lle mae angen ateb. Hefyd, rydym yn newid arwyddion strydoedd, lleoedd a chyfeiriadau (gan gynnwys arwyddion dros dro lle y bo'n berthnasol) yn sgîl difrod neu draul arferol, gydag arwyddion yn ddwyieithog a'r testun Cymraeg yn gyntaf. Yn ogystal, rydym yn llunio hysbysiadau swyddogol yn ddwyieithog gan roi'r testun Cymraeg yn gyntaf bob amser.
- 3.5 Mae gennym staff sy'n siarad Cymraeg yn y dderbynfa sy'n gwisgo laniardiau i ddangos i gwsmeriaid eu bod yn gallu darparu gwasanaeth yn Gymraeg, ac mae cyhoeddiadau sain dwyieithog yn cael eu gwneud gan roi'r cyhoeddiad Cymraeg yn gyntaf bob amser. Rydym yn parhau i lunio ein hagendâu a'n cofnodion ar gyfer cyfarfodydd y Cabinet a phwyllgorau yn ddwyieithog (safon 41) ac mae'r rhain ar gael ar ein gwefan.
- 3.6 Yn ystod y cyfnod hwn, rydym wedi parhau i ddatblygu cynnwys a nodweddion dwyieithog ar y wefan yn ôl yr angen (safon 52 a 56). Rydym yn

postio'n ddwyieithog ar y cyfryngau cymdeithasol ac yn ymateb yn Gymraeg i ymholiadau Cymraeg a dderbynnir, lle mae angen ymateb yn safonol.

4. Datblygiadau newydd

- 4.1 Rydym wedi parhau i wella a datblygu ein platfform ar-lein 'Fy Nghyfrif', gan alluogi tanysgrifwyr i roi gwybod am faterion fel rheoli plâu a goleuadau stryd drwy'r platfform trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae gwaith ar y gweill i weithredu mewnwyd ddwyieithog i staff.
- 4.2 Trwy newid hyfforddiant e-ddysgu Cymraeg i fodiwl gorfodol i staff, mae hyn yn caniatáu i'r adran Dysgu a Datblygu gael mynediad at ffigurau cyflawni ac yn rhoi'r gallu iddynt anfon negeseuon atgoffa at staff sydd heb gwblhau'r hyfforddiant.
- 4.3 Sefydlwyd rhwydwaith staff "laith Gwaith" yn gynnar yn 2025 sy'n fforwm ar gyfer ymarfer yn y Gymraeg. Mae hyn yn cynnig cyfle gwych i staff sydd am wella eu sgiliau Cymraeg a chysylltu â chydweithwyr. Mae unigolion o bob lefel rhuglder yn cael eu croesawu a'u hannog i gymryd rhan; ar hyn o bryd, mae gennym 16 aelod o'r fforwm sy'n cwrdd bob mis am awr.
- 4.4 Mae rheolwr y wefan yn y broses o greu mewnwyd staff dwyieithog cwbl weithredol, ynghyd â'r holl ffurflenni a dogfennau cyhoeddedig cysylltiedig y gellir eu cyrchu o'r wefan.

5. Safonau llunio polisi

- 5.1 Mae'n ofynnol i staff ddefnyddio ein proses Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb (AEG) i sicrhau y rhoddir ystyriaeth i'r Gymraeg wrth adolygu neu lunio polisiâu. Mae'r broses hon yn sicrhau bod asesiad risg trylwyr yn cael ei gynnal ac yn gofyn am gasglu tystiolaeth ac ymchwilio i sicrhau nad yw'r Gymraeg dan anfantais. Mae hyn yn ystyriaeth i'r rheini sy'n cymryd rhan mewn unrhyw weithgaredd ymgynghori, ymgysylltu ac ymchwilio y mae'r Cyngor yn ei gynnal lle mae barn ar a allai penderfyniad polisi (os yw'n berthnasol) effeithio ar y defnydd o'r Gymraeg.
- 5.2 Cymeradwywyd a chyhoeddwyd Protocol Dyfarnu Grantiau yn 2023, sy'n sicrhau bod penderfyniadau ar ddyfarnu grantiau yn nodi'r effeithiau ar y Gymraeg, ac yna'n ystyried sut y gellir lleihau effeithiau negyddol a manteisio i'r eithaf ar yr effeithiau cadarnhaol. Mae hyn wedi'i rannu â swyddogion sy'n gweinyddu grantiau a'i gyhoeddi ar y fewnwyd fel canllaw i staff CBSP. Mae'r

Protocol yn unol â gofynion Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015, y mae'n rhaid eu hystyried.

6. Safonau gweithredol

6.1 Ym mis Chwefror 2024, cynhaliodd yr adran Archwilio Mewnol arolygiad ar ein cydymffurfiaeth o ran y Gymraeg yn erbyn y safonau gweithredol. Yn ystod yr archwiliad, nodwyd nifer o gryfderau a meysydd ymarfer da fel a ganlyn:

- Mae canllawiau ar gael i bob aelod o staff ar Safonau'r Gymraeg drwy Bridgenders, sy'n gylchgrawn staff a lunnir bob chwarter.
- Mae'r Cyngor wedi cyhoeddi strategaeth 5 mlynedd i hyrwyddo a hwyluso'r Gymraeg yn ogystal ag Adroddiad Blyneddol ar gydymffurfiaeth y Cyngor â'r Safonau.
- Mae canllawiau cam wrth gam ar gael i aelodau staff drwy Bridgenders sy'n nodi sut y mae'n rhaid dilyn y Fframwaith Cyfieithu Cymraeg.
- Cedwir cofnod o gwynion a dderbyniwyd gan y cyhoedd mewn perthynas â chydymffurfiaeth y Cyngor â'r Safonau.
- Roedd yr holl bolisiau mewnol a samplwyd gan yr Archwilydd, yr oedd yn ofynnol eu cyfieithu yn unol â Safonau'r Gymraeg 105-111, ar gael yn Gymraeg.

6.2 Anogir staff i gofnodi eu sgiliau Cymraeg ac fe'u hatgoffir i ddiweddarau eu datblygiad personol a'u sgiliau iaith yn barhaus. Mae hyfforddiant ar gael fel 'cwrdd a chyfarch' a'r Cwrs Mynediad sydd ar gael i'r holl staff. Mae nifer o becynnau e-ddysgu ar gael i staff o ymwybyddiaeth a diwylliant y Gymraeg i ganllawiau ar gyfer Safonau'r Gymraeg. Mae dewis iaith cyflogaeth bob amser yn cael ei gofnodi er mwyn darparu gohebiaeth am eu cyflogaeth, a ffurflenni amrywiol sy'n ymwneud â chyflogaeth, yn Gymraeg yn ôl yr angen.

6.4 Mae gan holl adeiladau'r Cyngor arwyddion dwyieithog yn eu lle gan gynnwys yn ein prif dderbynfeydd, a gall cwsmeriaid ddisgwyl cael eu cyfarch yn ddwyieithog gyda'r Gymraeg yn cael blaenoriaeth. Mae croeso i gwsmeriaid ac ymwelwyr ddefnyddio ein gwasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg a gall yr holl staff rheng flaen gyfarch y cyhoedd yn Gymraeg.

6.5 Rydym yn cyflwyno adroddiad ar y strategaeth pum mlynedd ym Mhwyllgor Cydraddoldeb y Cabinet yn flynyddol. Gweithredwyd y Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (CSCA) ym mis Medi 2022. Rydym wedi parhau i weithio gyda'r adran Addysg ac aelodau eraill i symud ymlaen gyda'r

amcanion a osodwyd yn y cynllun 5 mlynedd. Rydym wedi parhau i wneud cynnydd o ran datblygu lleoliadau gofal plant cyfrwng Cymraeg ar draws y Fwrdeistref Sirol. Mae grŵp llywio wedi'i sefydlu sy'n cynnwys gweithwyr proffesiynol gofal plant a chydweithwyr yn y trydydd sector ac mae'n cwrdd yn rheolaidd i sicrhau cyflawniad effeithiol dros y tair blynedd nesaf.

7. Safonau cadw cofnodion

- 7.1 Cofnodir pob cwyn a dderbynnir am ein cydymffurfiaeth fel rhan o'n system cwynion corfforaethol. Mae'r swyddog Cymraeg hefyd yn cadw cofnodion o unrhyw ymholiadau neu ymchwiliadau cychwynnol a dderbynnir gan yr Awdurdod Lleol.
- 7.2 Mae Adnoddau Dynol yn monitro a chofnodi nifer y cyflogeion sy'n mynd ar gyrsiau hyfforddiant trwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg - gweler Adran 9 am ragor o fanylion. Yn ogystal, maent yn cadw cofnod o sgiliau Cymraeg cyflogeion ac asesiadau o swyddi newydd a gwag - gweler Adran 10 am ragor o fanylion.
- 7.3 Cedwir cofnod o nifer y rhyngweithiadau Cymraeg sy'n digwydd dros nifer o sianeli (ffôn, wyneb yn wyneb a digidol) o fewn y ganolfan gyswllt gwasanaethau cwsmeriaid.

8. Cwynion

- 8.1 Yn ystod y cyfnod adrodd, derbyniodd y Cyngor nifer fach o gwynion yn ymwneud â chydymffurfio â Safonau'r Gymraeg. Ystyriwyd y cwynion hyn, ac ymatebwyd iddynt, trwy brosesau cwynion a chydymffurfio sefydledig y Cyngor.
- 8.2 Roedd y cwynion a dderbyniwyd yn ymwneud â'r materion canlynol:
 - Cyhoeddi neges ar y cyfryngau cymdeithasol yn Saesneg yn unig, lle nad oedd gofynion cyfathrebu dwyieithog wedi'u cymhwyso'n llawn
 - Pryderon ynghylch ystyried effeithiau ar y Gymraeg o fewn proses ymgynghori sy'n gysylltiedig â thrafnidiaeth
 - Pryderon ynghylch darpariaeth gwasanaethau Cymraeg gan contractwr adennill dyledion trydydd parti sy'n gweithredu ar ran y Cyngor
- 8.3 Cafodd pob cwyn ei datrys yn ystod y cyfnod adrodd ac ni chymerwyd unrhyw gamau gorfodi ffurfiol.
- 8.4 Tynnodd y cwynion sylw at bwysigrwydd y canlynol:
 - Cynnal cysondeb mewn cyfathrebu dwyieithog ar draws pob platfform

- Sicrhau bod ystyriaethau yn ymwneud â'r Gymraeg yn cael eu hymgorffori yn gynnar o fewn prosesau polisi ac ymgynghori
- Cryfhau trefniadau goruchwylio a monitro ar gyfer contractwyr allanol sy'n darparu gwasanaethau ar ran y Cyngor
- Mae dysgu a nodwyd drwy'r broses gwyno wedi llywio gwelliannau i ganllawiau mewnol, prosesau cyfathrebu a threfniadau rheoli contractwyr.

Data Adroddiad Safonau'r Gymraeg

9. Sgiliau a hyfforddiant cyflogaion

Sgiliau Cymraeg ar 31 Mawrth 2026:

CBSP ac eithrio Ysgolion				
Siarad Cymraeg				
Disgrifiad	Benyw	Gwryw	Cyfanswm	%
Cyfanswm Niferoedd	2351	753	3104	
0 – Dim sgiliau	1154	379	1533	49.23
A1 – Lefel Mynediad	583	184	767	24.63
A2 – Lefel Sylfaen	27	11	38	1.22
B1 – Lefel Ganolradd	50	21	71	2.28
B2 – Lefel Uwch	9	2	11	0.35
C1 – Lefel Rhuglder	74	21	95	3.05
C2 – Cwbl rugl	18	9	27	0.87
Mae'n well gen i beidio â dweud	7	5	12	0.39
Heb ddatgan	429	121	550	17.66

Ysgolion			
Siarad Cymraeg			
Benyw	Gwryw	Cyfanswm	%
2293	521	2814	
351	82	433	15.28
396	86	482	17.01
39	4	43	1.52
91	14	105	3.71
4	0	4	0.14
119	18	137	4.84
14	3	17	0.60
11	2	13	0.46
1268	312	1580	55.77

CBSP ac eithrio Ysgolion				
Darllen yn Gymraeg				
Disgrifiad	Benyw	Gwryw	Cyfanswm	%
Cyfanswm Niferoedd	2351	753	3104	
0 – Dim sgiliau	1178	388	1566	50.29

Ysgolion			
Darllen yn Gymraeg			
Benyw	Gwryw	Cyfanswm	%
2293	521	2814	
354	83	437	15.43

A1 – Lefel Mynediad	547	170	717	23.03	392	82	474	16.73
A2 – Lefel Sylfaen	29	10	39	1.25	39	7	46	1.62
B1 – Lefel Ganolradd	56	28	84	2.70	91	12	103	3.64
B2 – Lefel Uwch	6	2	8	0.26	4	0	4	0.14
C1 – Lefel Rhuglder	77	19	96	3.08	119	19	138	4.87
C2 – Cwbl rugl	21	9	30	0.96	14	3	17	0.60
Mae'n well gen i beidio â dweud	7	5	12	0.39	12	2	14	0.49
Heb ddatgan	430	122	552	17.73	1268	313	1581	55.81

CBSP ac eithrio Ysgolion				
Ysgrifennu yn Gymraeg				
Disgrifiad	Benyw	Gwryw	Cyfanswm	%
Cyfanswm Niferoedd	2351	753	3104	
0 – Dim sgiliau	1290	443	1733	55.65
A1 – Lefel Mynediad	459	122	581	18.66
A2 – Lefel Sylfaen	24	8	32	1.03
B1 – Lefel Ganolradd	45	26	71	2.28
B2 – Lefel Uwch	5	3	8	0.26
C1 – Lefel Rhuglder	77	17	94	3.02
C2 – Cwbl rugl	15	7	22	0.71
Mae'n well gen i beidio â dweud	6	5	11	0.35
Heb ddatgan	430	122	552	17.73

Ysgolion			
Ysgrifennu yn Gymraeg			
Benyw	Gwryw	Cyfanswm	%
2293	521	2814	
396	92	488	17.23
366	76	442	15.60
37	5	42	1.48
82	12	94	3.32
3	0	3	0.11
115	17	132	4.66
14	3	17	0.60
11	2	13	0.46
1269	314	1583	55.88

CBSP ac eithrio Ysgolion				
Gwrando ar y Gymraeg				
Disgrifiad	Benyw	Gwryw	Cyfanswm	%
Cyfanswm Niferoedd	2351	753	3104	
0 – Dim sgiliau	1149	378	1527	49.04
A1 – Lefel Mynediad	583	185	768	24.66

Ysgolion			
Gwrando ar y Gymraeg			
Benyw	Gwryw	Cyfanswm	%
2293	521	2814	
351	82	433	15.28
396	86	482	17.01

A2 – Lefel Sylfaen	27	11	38	1.22	39	4	43	1.52
B1 – Lefel Ganolradd	50	21	71	2.28	91	14	105	3.71
B2 – Lefel Uwch	9	2	11	0.35	4	0	4	0.14
C1 – Lefel Rhuglder	74	21	95	3.05	118	18	136	4.80
C2 – Cwbl rugl	18	9	27	0.87	14	3	17	0.60
Mae'n well gen i beidio â dweud	7	5	12	0.39	11	2	13	0.46
Heb ddatgan	434	121	555	17.82	1269	312	1581	55.81

Sylwer:

- Mae'r categori 'Ysgolion' yn cynnwys cyflogeion a gyflogir yn uniongyrchol gan gyrff llywodraethu. Mae staff cynhwysiant wedi'u cynnwys o dan y categori 'CBSP ac eithrio ysgolion'.
- Mae'r categori 'Heb ddatgan' yn cynnwys cyflogeion nad ydynt wedi rhoi manylion am eu sgiliau Cymraeg.
- Mae'r lefelau sgiliau a nodir yn seiliedig ar hunanasesiad yr unigolyn.
- Mae gan 160 o gyflogeion swydd ysgol a swydd 'Pob gwasanaeth arall' ac maent yn cael eu cyfrif unwaith trwy eu swydd sydd â'r oriau contract uchaf ar draws CBSP.

Nifer y cyflogeion a ddilynodd cyrsiau hyfforddiant Cymraeg rhwng 1 Ebrill 2025 a 31 Mawrth 2026:

- Gwnaeth 6 o gyflogeion ddilyn hyfforddiant 'Cwrs Mynediad' yn 2025/26, gan eu galluogi i ddatblygu eu sgiliau ieithyddol ymhellach. Mae hyn yn cynnwys y rheini sy'n ymgymryd â blwyddyn 1 a 2, yn seiliedig ar bedair awr yr wythnos dros 30 wythnos.
- Gwnaeth 5 o gyflogeion ddilyn hyfforddiant 'Sylfaen' yn 2025/26, gan eu galluogi i ddatblygu eu sgiliau ieithyddol ymhellach. Mae hyn yn cynnwys y rheini sy'n ymgymryd â blwyddyn 1 a 2, yn seiliedig ar bedair awr yr wythnos dros 30 wythnos.
- Cafodd 4 o gyflogeion gymorth i ddilyn cyrsiau Cymraeg yn y gymuned. Roedd y cyrsiau hyn yn cynnwys Sylfaen, Sylfaen Rhan 1 a Sylfaen Rhan 2, Sylfaen Rhan 3, Cwrs Canolradd 1.
- Gwnaeth 0 o gyflogeion ddilyn hyfforddiant 'Cwrdd a Chyfarch Cymraeg' yn 2025-26, gan eu galluogi i ateb y ffôn a chyfarch cwsmeriaid yn Gymraeg.

- Ni chafwyd unrhyw geisiadau am ddeunyddiau hyfforddi wyneb yn wyneb i fod ar gael yn Gymraeg yn ystod y flwyddyn.
- Gwnaeth 612 o bobl gwblhau'r cwrs e-ddysgu Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg (Cymraeg – 5, Saesneg – 607) a gwnaeth 82 o bobl gwblhau'r llyfrau gwaith (Cymraeg - 0, Saesneg - 82) a 19 ar gyfer e-ddysgu Safonau'r Gymraeg (Cymraeg - 2, Saesneg - 17).
- Cwblhaodd 492 o gyflogaeion newydd y modiwl e-ddysgu sefydlu corfforaethol, a chwblhaodd 52 o ddechreuwr newydd y modiwl trwy lyfr gwaith. Cyfanswm a oedd wedi'i gwblhau – 544. Mae sefydlu corfforaethol yn cynnwys adran ar gyflwyniad i'r Gymraeg, Safonau'r Gymraeg a dolenni i'r Modiwlau E-Ddysgu Cymraeg a Chyfleoedd Hyfforddi'r Gymraeg.
- Cwblhaodd 22 o reolwyr newydd y modiwl e-ddysgu sefydlu rheolwyr. Mae sefydlu rheolwyr yn cynnwys cyflwyniad i'r Gymraeg a Safonau'r Gymraeg a dolenni i'r Modiwl E-Ddysgu ar Safonau'r Gymraeg a'r Modiwl E-Ddysgu Ymwybyddiaeth o'r Gymraeg.

Swyddi newydd a gwag

Nifer y swyddi newydd a gwag a hysbysebwyd yn ystod 2025/26 lle'r oedd sgiliau Cymraeg yn:

Categori	Nifer y swyddi wedi'u categorio fel hyn	Canran y swyddi wedi'u categorio fel hyn
Hanfodol	16	1.56%
Dymunol	624	60.70%
Angen dysgu Cymraeg	0	0%
Nid oes angen sgiliau Cymraeg	355	34.53%

10. Gwasanaethau derbynfa: canolfannau cyswllt a chanolfannau cyswllt ffôn

Y galw am wasanaethau Cymraeg yn y Ganolfan Cyswllt Cwsmeriaid rhwng 1 Ebrill 2025 a 31 Mawrth 2026:

Rhyngweithiadau wyneb yn wyneb yn Gymraeg	0
Cyfanswm ymweliadau	11,389
Ceisiadau am y Gymraeg fel % o gyfanswm y rhyngweithiadau a gafwyd	0.00%

Y galw am wasanaethau Cymraeg yn y Ganolfan Cyswllt Ffôn rhwng 1 Ebrill 2025 a 31 Mawrth 2026:

Nifer y galwadau yn ystod oriau gwaith arferol (Cymraeg a Saesneg)	67,003
Nifer y galwadau a dderbyniwyd y tu allan i'r oriau gwaith arferol (Cymraeg a Saesneg)	1,178
Cyfanswm y galwadau a dderbyniwyd (Cymraeg a Saesneg)	68,181
Nifer y galwadau yn Gymraeg	49
Ceisiadau am y Gymraeg fel % o gyfanswm y galwadau	0.07%

Dros y flwyddyn ddiwethaf, parhaodd ein galw i fod yn isel am ein sianel wyneb yn wyneb, ar draws pob iaith.

Gostyngodd ceisiadau telefoni o 76,582 i 67,003 yn ystod oriau gwaith arferol (Cymraeg a Saesneg), wrth i nifer y galwadau a dderbyniwyd y tu allan i'r oriau gwaith arferol (Cymraeg a Saesneg) ostwng o 3,100 i 1,178.

Gostyngodd ceisiadau am y Gymraeg fel % o gyfanswm y cysylltiadau hefyd o 0.08% i 0.07%

Mae galw cwsmeriaid am y sianel ar-lein yn parhau i gynyddu, sydd yn ei dro wedi effeithio ar alw cwsmeriaid am ein sianeli ffôn ac wyneb yn wyneb.

Mae yna nifer isel o geisiadau i gysylltu â ni yn Gymraeg o hyd. Mae gennym hefyd nifer isel o staff sy'n gallu siarad Cymraeg ac er ein bod yn gwneud popeth y gallwn pan fyddwn yn gallu recriwtio, mae recriwtio siaradwyr Cymraeg yn parhau i fod yn anodd iawn. Fodd bynnag, mae gennym rai aelodau staff sydd bellach wedi cwblhau Mynediad 1.

Yn ogystal â hyn, byddwn hefyd yn cynnal adolygiadau rheolaidd o'n system Teleffoni i sicrhau ein bod yn cyfeirio galwadau i'r adran gywir, p'un a yw'r Gymraeg neu'r Saesneg wedi'i dewis. Rydym hefyd yn parhau i weithio gyda gwasanaethau rheng flaen i adolygu eu sianeli mewnol i sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg.

11. Asesiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb (AEGau)

Cynhaliwyd dau AEG llawn i ystyried effaith y polisi/strategaeth ar gyfle pobl i ddefnyddio'r Gymraeg mewn ffordd gadarnhaol neu negyddol a thrin y ddwy iaith yn gyfartal. Ni nodwyd unrhyw effaith negyddol ac, o ganlyniad, ni wnaed unrhyw addasiadau i'r polisïau/strategaethau arfaethedig a aseswyd.

12. Hyrwyddo a chynyddu ymwybyddiaeth o'r Gymraeg a diwylliant Cymru

Mae'r Cyngor yn falch o hyrwyddo, dathlu a chynyddu ymwybyddiaeth o'r Gymraeg, y diwylliant ac unrhyw ddigwyddiadau sy'n digwydd yn lleol i godi proffil yr iaith. Isod, mae rhai o'r digwyddiadau a'r gweithgareddau yr ydym wedi'u hyrwyddo rhwng 1 Ebrill 2025 a 31 Mawrth 2026:

- Diwrnod Santes Dwynwen
- Dydd Miwsig Cymru
- Dydd Gŵyl Dewi
- Eisteddfod yr Urdd
- Rhaglen Cymraeg i Blant
- Yr Urdd

- Gŵyl Ogi Ogi
- Diwrnod Shwmae Sumae
- Gŵyl Ogi Ogi Ogwr 2025
- Gwobrau'r Siarter Iaith